

Az 1989 végén elkezdődött rendszerváltás szerves részeként őrződik az emlékezetben az első szabad választások időpontja: 1990 május 20-án gyakorlatilag már nyár volt, viszont a marosvásárhelyi események és a bányászjárások közé eső periódus még igencsak puskaporos, polgárháborús hangulatban zajlott.

Székelyudvarhelyen is mentek szavazni az emberek, mégpedig nagyon-nagyon sokan: **kilencven százalék felett volt a részvétel.**

Az előzmények

1989 decemberének második felében felgyorsultak az események, Romániában megbukott a Ceaușescu-diktatúra. December 22-én az erdélyi kisváros, Székelyudvarhely és környéke sem marad ki az eseményekből, a napról [videófelvételek is fennmaradtak](#), illetve később dokumentumfilmek is készültek.

A diktatúra után **nagyon nehezen állt talpra az ország**, [gyakorlatilag összevisszaság lett úrrá a társadalmon](#), a különböző konfliktusok többször tragikus eseménysorozatokba torkolltak, ilyenek voltak

[a márciusi marosvásárhelyi események](#)

Az ország új vezetése mégis rendet szeretett volna, ezért 1990 május 20-ára **kiírták az első szabad választásokat**

, amin már több párt, illetve szervezet méretkezhetett meg, köztük a „forradalmi” napokban létrejött

Romániai Magyar Demokrata Szövetség

.

Elzavartak a fegyveres katonák

A puszkaporos hangulat májusban még mindig tartott, habár a választások országszerte általában békésen zajlottak. A rend megtartásához kellett azonban a hadsereg, a katonák mindenütt éles fegyverekkel őrizték a szavazóközeteket.

E sorok írójának emlékei szerint például a választást megelőző napfényes szombat délutánon a Tábor-lakótelepi, akkor már Orbán Balázs Általános Iskolának hívott tanintézmény udvarára nem lehetett bemenni focizni, **a kalasnyikovokkal felfegyverzett marcona román katonák** kíméletlenül elzavarták a gyerekeket.

Fotó: Balázs Ferenc

Székelyudvarhelyen nagyjából ugyanott voltak 1990-ben a szavazóközetek, mint ma is vannak – a december óta eltelt idő alatt több tüntetés is volt a városban, s májusban az udvarhelyiek is igyekeztek az urnák elé járulni.

A mindennapokban megjelentek az első választási anyagok – kis RMDSZ-jelvények, zászlócskák, plakátok, tartottak választási gyűléseket, de akkor **még nem kampánynak hívták ezt.**

Román párt gyakorlatilag nem rúgott labdába, s a részvétel nagyon magas volt: a megyei összesítés szerint Hargita megye szavazásra jogosult lakosságának 91,92%-a ment el voksolni. Ez a szám ma már

hihetetlennek tűnik.

Az eredmények szerint az országos választásokat a *Nemzeti Megmentési Front (FSN)* nyerte abszolút többséggel, viszont meglepetésre

második lett az RMDSZ

, több szavazatot szerezve, mint az újjáéledő történelmi román pártok, a parasztpárt, illetve a liberálisok.

Hargita megye a székelyudvarhelyi **Verestóy Attila** vegyészmérnököt és **Hajdu Menyhért Gábor** jogászt

választotta meg szenátornak, illetve öt képviselői helyet is sikerült megszerezni –

Borbély Ernő, Csutak István Ferenc, Incze Béla

(korábban a székelyudvarhelyi bútorgyár igazgatója volt),

Borsos Géza József

és

Nagy Benedek

lettek tagjai a 387 tagú Képviselőháznak. Ebben az RMDSZ-nek 29 tagja lehetett, a 119 tagú Szenátusban 9 szenátora lett a szervezetnek.

{youtube}E8_0pEdNFKI{/youtube}

Az elnökválasztáson kategorikus győzelmet aratott **Ion Iliescu**, második lett a magyarok által is támogatott liberális **Radu**

Câmpeanu

harmadik a parasztpárti, csokornyakkendős

Ion Rațiu

.

Hargita megyében Câmpeanu nyert 76,58%-kal, megelőzve a 19,56%-os Iliescut és az alig 3,85%-ot szerző Rațiu-t. A magyarság ekkor már elfordult Iliescutól, őt téve felelőssé a marosvásárhelyi etnikai konfliktusért.

Golánok, majd bányászjárás

A romániai magyarság – akárcsak az ország többi lakója – nagyon bizonytalan időket élt meg akkor. A választások előtt jóval elkezdődött tömegtüntetések május után is folytatódtak, s a tragikus kimenetelű, június közepén bekövetkezett **bukaresti bányászjárásokba torkollottak.**

A kommunistaellenes értelmiséget, a tüntető egyetemistákat brutális kegyetlenséggel verték össze és kergették szét a Zsil-völgyi bányászok, az események kezdeményezőit azóta sem vonták felelősségre.

Iliescu és szűk csoportja istenigazából ekkor kezdte megszilárdítani a hatalmát, majd az 1991-es újabb bányászjárás, illetve az 1992. évi újabb választások megnyerése konszolidálta a posztkommunista Romániában a hatalmukat.

A bukaresti Egyetem téri tüntetéssel az udvarhelyiek is szimpatizáltak, hiszen a közben Márton Áron térnek átkeresztelt egykori Deák-téren is volt „golán-szimpatiatüntetés” az udvarhelyi ifjak jóvoltából.

Az 1990-es év volt a legsűrűbb a rendszerváltás után - ekkor történt a legtöbb esemény, de az átmeneti időszak Romániában húzódott el a legjobban. Talán még a mai napig is tart.